

Knihou roku je Hella od Machoninové

Jaroslav Špulák

Životní osud české Židovky Heleny Frischerové jako zrcadlo, ve kterém nachází vlastní rysy. Příběh nazvaný Hella napsala rusistka Alena Machoninová a se svým románovým debutem vyhrála na letošních knižních cenách Magnesia Litera hlavní kategorii Kniha roku.

Tomáš T. Kůs se jako organizátor a producent dlouhodobě zasazuje o rozvoj české slam poetry

Jména vítězů všech čtrnácti kategorií byla vyhlášena včera večer na Nové scéně pražského Národního divadla.

Kniha Machoninové je pozoruhodná svou snahou přiblížit se druhému člověku. Vede v ní se svou hrdinkou dialog napříč časem a spolu s ní pochybuje o tom, co je domov, jak člověka určuje jazyk, co je smyslem překladatelství, přátelství, porovnává atmosféru současné Moskvy a Moskvy třicátých let.

Román byl pro členy poroty obdivuhodný svou přesností, čistotou jazyka i myšlení. Je na hony vzdálený publicističnosti a schematické konstrukci mnoha současných českých próz.

Literu za prózu na slavnostním ceremoniálu obdržel Marek Torčík za knihu Rozložíš paměť. Prozaický debut tohoto básníka a anglisty odráží trendy ve světové literatuře. V jeho podání však získává autofikce další rozměr, když zkoumá selektivnost vlastní paměti.

Torčík s využitím básnických prostředků popisuje neutečené dětství a dospívání na moravském maloměstě, kde se odlišnost neodpouští. LGBT+ témata, chudobu a šikanu vysti-

Rusistka Alena Machoninová uspěla hned se svým románovým debutem.

Foto PRÁVO – Petr Horník

hl ve významově nosných a nečekaných souvislostech.

Čestnou Cenu Magnesia za přínos knižní kultuře si tento rok odnesl Tomáš T. Kůs, plzeňský básník, který se významně zasloužil o rozvoj slam poetry v Česku. Tato kategorie byla zavedena loni a oceňuje aktivitu vedoucí k podpoře a popularizaci literatury. Nevyhlašuje nominované a o udělení ceny rozhodují přímo členové pořádatelského spolku Litera.

Tomáš T. Kůs se jako organizátor a producent dlouhodobě zasazuje o rozvoj české slam poetry, soutěžního performativního formátu na pomezí poezie a divadla.

„Ihned mě přitáhla živelnost

tohoto žánru a energie, která létá z pódia do diváků a od diváků zase zpět na scénu,“ vzpomíná na své první setkání se slam poetry. „Jako performer jsem to v úplných začátcích párkrát zkusil, ale hned jsem zjistil, že má poezie není schopná zkratky, kterou musíte ve slam poetry chtít nechtět mít.“

Kůs je zároveň autorem několika básnických sbírek včetně titulů Spižírna a Mělké jámy. Ty mu v minulosti vynesly Cenu Bohumila Polana.

Loni Čestnou cenu Magnesia obdržel Adolf Knoll, vědecký pracovník a knihovník, který se zasloužil mimo jiné o významný rozvoj digitalizace

rukopisů, starých tisků a novin a jejich široké zpřístupnění odborné komunitě i veřejnosti.

Ročník překladatelů

Pavel Mandys, dlouholetý organizátor cen a předseda spolku Litera, který je vyhlášen, k výsledkům Právu řekl: „Byl to ročník překladatelek. Překladatelé jsou kromě Marty Pató také vítězka Litery za detektivku Jana Jašová i vítězka hlavní ceny Alena Machoninová. Obecně mezi vítězi převažují ženy. Poprvé také zvítězila próza s LGBT+ tematikou, ale už jsme měli mezi vítězi Zuzanu Brabcovou, byť za knihu, která její lesbickou orientaci vyloženě netematizovala.“

„Kuriozitou letošního ročníku byl nečekaně vysoký počet facebookových zhlédnutí videa o překladové knize Život a přehody Remusovy. Objevili ho členové kašubské enklávy, což je malé slovanské etnikum na severu Polska s vlastním jazykem, z nějž byla kniha do češtiny přeložena, a ti je mezi sebou nadšeně sdílejí,“ dodal Mandys.

V kategorii Kniha roku hlasovalo 229 oslovených profesionálů z literární a knižní branže, v kategorii Litera za debut roku jich bylo 225. V Kosmas Ceně čtenářů hlasovalo 8505 čtenářů. Vítěze Ceny Magnesia vybrali členové spolku Litera, vítěze ostatních kategorií příslušné odborné poroty.

Výsledky

Kniha roku

Alena Machoninová: Hella

Litera za prózu

Marek Torčík: Rozložíš paměť

Litera za poezii

Tereza Bínová: Červený obr

Litera za knihu pro děti a mládež

Jiří Dvořák: Myko. Kompletní zpravodaj ze světa hub

Litera za publicistiku

Tereza Matějčková: Bůh je mrtev. Nic není dovoleno.

Litera za naučnou literaturu

Stanislav Březina, František Krahulec, Sylvie Pecháčková, Hana Skálová: Louky. Dobrodružství poznávání

Litera za nakladatelský čin

Dílo Karla Šiktance (Karolinum)

Litera za překladovou knihu

László Szilasi: Třetí most (přel. Marta Pató)

Litera za debut roku

Eli Beneš: Nepatrná ztráta osamělosti

Litera za detektivku

Jana Jašová: Krutý měsíc

Litera za fantastiku

Jan A. Kozák: Sága o Lundirovi. Synu zimy, hvězdopřavci a staviteli

Litera za humoristickou knihu

Lucie Macháčková: Svatební historky

Cena Magnesia za přínos knižní kultuře

Tomáš T. Kůs a platforma Slampoetry.cz

Kosmas Cena čtenářů

Martin Moravec: Mezi nebem a pacientem (rozhovor s Markem Dvořákem)